

ÇORLU 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE

DOSYA NO :2021/305 E.

DAVACILAR : ERDEN TUNÇ LOKUM ve Diğerleri

VEKİLLERİ : Av. A. Elif LOKUM-Av. Kazım SANCAK
Av. Aslı YAZICIOĞLU TÜRKER

DAVALI :TEKİRDAĞ ERGENE DERİN DENİZ DEŞARJ A.Ş.

VEKİLİ : Av. Emrah TUNCA

KONU : 06.08.2023 tarihli bilirkişi heyeti raporuna karşı itiraz ve beyanlarımızın sunulmasıdır.

AÇIKLAMALAR :

1-Bilirkişi heyeti tarafından hazırlanan rapor gerek analiz sonuç ve metodu, gerekse raporda yer alan saptamalar bakımından bilimsellikten ve objektiflikten son derece uzak olup,06.08.2023 tarihli bilirkişi heyeti raporunun huzurdaki davayı aydınlatmak bakımından yetersiz olduğu açıktır.

Kaldı ki, bilirkişi heyeti tarafından HMK m. 279/4 hükmüne aykırı olarak dava konusu uyuşmazlık hakkında hukuki görüş bildirilmesi ve mütalaa verilmesi de hukuka aykırı olup, bilirkişi raporunu güvenilir ve kabul edilemez hale getirmektedir.

Bu nedenle, hiçbir surette kabulü mümkün olmayan 06.08.2023 tarihli bilirkişi heyeti raporunun hükme esas alınması da mümkün değildir.

Bilirkişi heyeti tarafından sunulan 06.08.2023 tarihli rapor, gerek bilirkişilerin uzmanlık alanları dışında kaldığından, gerekse aşağıda daha detaylı bir biçimde açıklanacağı üzere bilirkişi heyeti tarafından gerçekleştirilen yanlış ve tespit ve yorumlar sonucunda, davanın konusu olan “Söz konusu Derin Deniz Deşarjının Marmara Denizi’ne telafisi mümkün olmayacak zararlara sebep olacağı veya olmayacağı” konusuna odaklanamamakta, bilirkişi heyeti tarafından davalı tarafça gerçekleştirilen deşarj faaliyeti hukuka uygun gösterilmeye çalışılmakta, Marmara Denizi'nin alıcı ortam kapasitesinin bulunup bulunmadığı, deşarj faaliyetinin Marmara Denizi'ne telafisi imkansız zararlar verip vermediği de irdelenmemekte, hatta adeta örtbas edilmektedir.

Yine bilirkişi heyeti tarafından konu ile ilgili dayanak alınması gereken bilimsel parametreler ya bulunmamakta, ya da bulunduğu iddia edilenler mevzuat şartlarına ve bilimsel kullara uymamaktadır.

Raporda yer alan tanımlar ve tanımlara bağlı tespitler de bilimsel kurallara uymadığı gibi hukuki mevzuata da ciddi şekilde ters düşmekte, gerek Anayasa Mahkemesi kararlarına, gerekse DANIŞTAY İDARİ DAVA Daireleri Kurulu emsal kararlarına aykırılık teşkil etmektedir.

Bilirkişi raporundaki dikkat çeken bir diğer hukuka aykırılık ise bilirkişi heyetinin HMK m. 279/4 hükmüne aykırı olarak huzurdaki dava hakkında hukuki görüş bildirmesidir.

HMK m.279/4 uyarınca“Bilirkişi, raporunda ve sözlü açıklamaları sırasında çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hâkim tarafından yapılması gereken hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.”

Açık hükmüne rağmen, raporda bilirkişi heyeti “...Özetle atıksu analiz sonuçlarından görüldüğü üzere genel itibari ile yönetmelik limit değerleri sağlanmaktadır. Hukukta yer alan ölçülülük ilkesi kapsamında; limit değerlerin cüzi oranda anlık olarak aşılması ülkemiz bakanlıklarınca yaptırılan Kamu Yararı olan Milyarlar mertebesinde maliyeti olan bir yatırımın durdurulması yahut tamamen kapatılmasına sebep değildir. Söz konusu deşarj alıcı ortam olan deniz ortamında kabul edilebilir durumdadır. Telafisi mümkün olmayan zararlara yol açmamaktadır.” cümlesi ile kendisini hâkim yerine koymakta olup, bu durum bilirkişi heyetinin bağımsızlığının ve tarafsızlığının, dolayısıyla da raporun güvenilirliğinin sorgulanmasına sebebiyet vermektedir.

Bu nedenle objektiflik ve bilimsellikten uzak, tarafsız olmayan bilirkişi heyeti raporunun kabulü hiçbir surette mümkün değildir.

2- Huzurdaki davada tüm itirazlarımıza karşın görevlendirilen bilirkişi heyeti uzmanlık alanları dışında kalan huzurdaki uyuşmazlığı incelemek ve değerlendirmek bakımından yetkin ve yeterli değildir. Bu nedenle oşinografi bilim dalında uzman yeni bir bilirkişi heyeti oluşturularak yeni bir rapor düzenlenmesi gerekmektedir.

Huzurdaki davanın konusu raporda da belirtildiği gibi özetle “Marmara Denizi’nde telafisi mümkün olmayan zararlara yol açtığı sebebiyle endüstriyel atık suların Marmara Denizi’ne deşarjı faaliyetlerinin durdurulması” dır.

Marmara Denizi adı altındaki su kütlesi bir denizel ortamdır. Bu ortamda olası fayda ve/veya zararları inceleyebilecek bilimsel dal Oşinografi (Fiziksel, kimyasal ve biyolojik oşinografi) disiplindir.

06.08.2023 tarihli Bilirkişi Heyeti Raporunu hazırlayan bilirkişilerin ise, bu disiplinin alt dallarından birinde uzmanlık alanları bulunmadığından, raporda yer alan savlar, maalesef bilimsel yeterliliği olmayn bir varsayımdan ileri gidememektedir.

Örneğin; bilirkişi heyeti tarafından,“alıcı ortam” kavramı dahi hatalı yorumlanarak, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY), Amaç ve kapsamlar bölümünde yer alan temel tanımı ile ele alınarak bunu Marmara Denizi içerisinde spesifik bir bölgeye uyarlamaya

çalışılmıştır!

Oysa SKKY, Amaç ve kapsamlar bölümünde yer alan “alıcı ortam” tanımı genel bir tanım olup, sadece kelimenin anlamını ortaya koymaktadır. Bir ortamın “alıcı ortam” olarak kabul edilebilmesi için SKKY açıkça belirtildiği gibi atıkların bertarafı için “Yeterli mühendislik çalışmaları sonucu” uygulama yapılan bölgenin “alıcı ortam” olup-olamayacağı durumunun ortaya konulması gereğini amir hüküm olarak belirtmektedir.

Dava konusu olan uygulama “derin deniz deşarjı” adı altında gerçekleşen bir uygulamadır. Bu bağlamda SKKY, Amaç ve kapsamlar bölümüne doğru bir şekilde bakıldığında “Derin deniz deşarjı: Yeterli arıtma kapasitesine sahip olduğu mühendislik çalışmaları ile tespit edilen alıcı ortamlarda denizin seyreltme ve doğal arıtma süreçlerinden faydalanmak amacıyla atık suların sahillerden belirli uzaklıklarda deniz dibine boru ve difüzörlerle deşarj edilmesini,” olarak belirtilmektedir.

Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi alıcı ortam olarak seçilen su kütlesi ile ilgili “alıcı ortam” olup-olmadığı kanaati için belirli bir periyotta ölçülmüş parametrelere ihtiyaç bulunmakta ve bu parametreler doğrultusunda yapılacak hesaplama ve modellemeler sonucunda belirlenen bir su kütlesinin “alıcı ortam” olup olamayacağı hakkında saptama yapma imkânı doğabilecektir. Her ne kadar ders niteliğinde olsa da söz konusu belirtilen parametreler, oşinografi bilim dalı içerisinde değerlendirilen, ölçüm değerlerinin parametreleridir.

Rapor metninde talihsiz bir şekilde “Bu itibar ile Deniz Ortamı alıcı ortamdır ve yönetmelikte belirtilen şartların sağlanması ile deniz alıcı ortamına atıksu deşarjı yapılabilir.” şeklinde hiçbir bilimsel anlayışa uymayan bir saptama(!) yer almaktadır.

Bu şekilde bir yaklaşımda herhangi bir deşarj için hukuki bir düzenlemeye de gerek yoktur(!).

Aynı bakış açısı ile Ergene Nehri Dünya’nın sayılı kirli akarsularında biri haline gelmiş, Marmara Denizi de anlaşılan gözden çıkarılmıştır! Deniz ortamını tümü ile alıcı ortam olarak kabul etmek aynı zamanda yayınlanmış, konu ile ilgili, tüm mevzuata da aykırı bir durum oluşturmaktadır!

Bilirkişi heyeti raporunda belirtildiği üzere “deniz ortamını” külliye alıcı ortam olarak nitelemek, bilgi eksikliği değil ise bilirkişi heyetinin elinde “deniz ortamı” bir yana hiç değilse deşarjın yapıldığı su kütlesi ile ilgili geçerli ölçüm değerleri parametrelerinin bulunması gerekir ki, zaten mahkemenin atamış olduğu bir bilirkişi heyetinin de elinde bu parametreler olmaksızın bu türlü bir tanımda bulunmaya cesaret etmesi düşünülemez!

Bu bağlamda bilirkişi heyetini bu sonuca vardiyan Marmara Denizi ile ilgili ellerindeki ölçüm değerlerinin neler olduğunun bilirkişi heyeti tarafından mahkeme dosyasına sunulması gerekmektedir.

Yine bu bağlamda davanın konusu çerçevesince, davanın ana konusu olan “Marmara Denizi’nde telafisi mümkün olmayan zararlara yol açtığı sebebiyle” iddiasından hareketle, Marmara Denizi ve deşarjın yapıldığı su kütleinin SKKY çerçevesince “alıcı ortam” olarak kabul edilip-edilemeyeceğinin de, yine SKKY tablo verilen değerler kapsamında acilen tespiti gereği doğmuştur.

Bu tespiti takiben yine SKKY amir hükmü doğrultusunda “Seyrelme: Bir alıcı ortama deşarj edilen atıksuyun içerdiği bir kirletici parametrenin atıksudaki konsantrasyonunun deşarj sonucunda alıcı ortamda oluşan fiziksel, hidrodinamik olaylar veya çeşitli fiziksel, kimyasal ve biyokimsiyal reaksiyonlar sonucunda azalmasını ve atıksuyun alıcı ortama deşarj şekli ve alıcı ortamın taşıdığı özelliklere bağlı olarak hesaplanabilen bir büyüklüğü,”yani seyrelme oranının tespiti acil bir gereksinim haline gelmiştir.

Belirtmek gerekir ki, söz konusu unsurlar yerine getirilmeden uygulamanın Marmara Denizi’nde telafisi mümkün olmayan zararlara sebep olup-olmayacağı bilimsel olarak ortaya konamayacaktır. Zaten davanın da konusu, uygulamanın “Marmara Denizi’nde telafisi mümkün olmayan zararlara yol açacağı” iddiası üzerinedir.

3- Bilirkişi heyeti tarafından alınan numuneler de bilimsel ölçütlere ve yasal mevzuata aykırı şekilde alınmış olup, bu nedenle raporu tamamıyla hatalı ve kabul edilemez hale getirmektedir.

Bilirkişi heyeti tarafından alınan numuneler davanın özüne uymamaktadır. Basit bir şekilde anlatımla, bir kova temiz suya bir damla, o kova suyu kirletmeyecek oranda damlatılacak bir atığın zararı olmayacağı, yeterli derecede seyreceği düşünülebilir.

Ancak damlatma faaliyeti sürekli devam edecek olursa kova içindeki yoğunlaşma zaman bağlamında artacaktır ki buna “kümülatif etki” adı verilir. Aynı şekilde aynı “alıcı ortama” yapılan farklı deşarjlar da, ortamda kümülatif etki doğuracaktır.

Söz konusu kümülatif etkinin oluşturacağı zararların sağlıklı bir şekilde modellenebilmesi için kompozit numune alım tekniği kullanılarak elde edilecek değerlerin kullanılması ve alıcı ortam olarak kabul edilen medyanın değerleri ile karşılaştırılarak korelasyonunun yapıp, matematiksel olarak modellenmesi şarttır. Yoksa kümülatif etki modellemesi yapma imkanı yoktur.

Bir diğer etken de “alıcı ortam” olarak kabul edilen su kütleinin özümseme değerlerinin elde olmasıdır. Bu bağlamda bakıldığında, bu güne değin yapılan bilimsel çalışmaların ortalaması alındığında (Okay ve ark. 2007; Arabacı ve ark., 2015) deşarjın yapıldığı iddia edilen Marmara Denizi alt su kütleinin yenilenme periyodu ortalama 6-7 sene gibi bir süreyi bulmaktadır (Öztürk, 2021).

Yapılması gereken alıcı ortam olarak seçilen su kütlesi ile ilgili parametreler, deşarj

yapılan atığın kompozit numune ölçüm değerleri üzerinden durumun matematiksel modellemesinin yapılması ve bunun sonucunda durumun tespiti.

Söz konusu unsur (Kümülatif Etki Değerlendirmesi) Anayasa Mahkemesi'nin 2016/13031 Başvuru Numaralı, 29/9/2020 tarihli "Agah Aral ve Diğerleri" başvurusu kararı ile de karara bağlanmıştır. Aynı şekilde DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU'nun, 2012/1222 YD İtiraz Nolu kararı, emsal karar oluşturmaktadır.

Bunun dışında yapılacak herhangi bir modelleme bilirkişi raporunda olduğu gibi hiçbir geçerli parametre olmaksızın varsayımda bulunmak, bilimsel dayanağı olmayan iddialarda bulunmak anlamına gelecektir. Bu durum Anayasa Mahkemesi kararlarına, Danıştay içtihatlarına ve bilimsel kalıplara da aykırıdır.

Huzurdaki davanın konusu, "Derin Deniz Deşarjı" adı altındaki uygulamanın "Marmara Denizi'ne telafisi mümkün olmayan kalıcı hasar" vereceği noktasında toplanmaktadır.

Bilirkişi raporu ise bu hususu göz ardı ederek, tamamen deşarja yönelik yönetmelik düzenlemelerini ard arda sıralayarak, dava konusundan uzaklaşmaya çalışmaktadır.

Ancak, yine raporda belirtilen ve SKKY'de titizlikle üzerinde durulan "alıcı ortam" kavramı raporda hiçbir şekilde gündeme gelmemektedir. Zira SKKY'ye göre (SKKY Tablo 4., alıcı ortam parametreleri) halihazırda deşarjın yapıldığı su kütlelerine HİÇ BİR ŞEKİLDE DEŞARJ YAPMA İMKANI BULUNMAMAKTADIR!!!

Şöyle ki; deniz suyunda çözülmüş oksijen (ÇO) konusu, SKKY'nin kast ettiği şekilde "alıcı ortam" bağlamında en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Su kirliliği Kontrol Yönetmeliği kapsamında tablo halinde yer alan (Tablo 4) alıcı ortam olarak kabul edilen Denizler bağlamında, deniz suyunun genel kalite kriterleri (yani bunun altına düşülmeme gereği) açıkça belirtilmiştir. Hâlihazırda yürürlükte olan söz konusu yönetmelik kapsamında Marmara Denizi su kütlelerine hiçbir surette deşarj yapma imkânı bulunmamaktadır.

Söz konusu tablo kapsamında verilen parametrelerden biri olan "suda çözülmüş oksijen değeri "Doygunluğun % 90'ından fazla" olarak belirtilmiştir.

Bu ne demektir?:

Çözülmüş Oksijen, doyumluğu sıcaklığın ve tuzluluğun bir türevidir. (Gazların sıvılarda çözünebilirlik kuralı gereğince).

Marmara Denizi'nin (yüzey) tuzluluğu ise ortalama % 25 dolayındadır. (%18 ila %28 arasında kuzey ve batı yönünde değişim gösterir.) Buna göre Marmara Denizi yüzey suları yaz-kış min. 6 derece ile 29 derece sıcaklık aralığında değişim gösterirler.

Buna göre buraya yani yüzeye yapılabilecek deşarj için limit, kışın en soğukta 10.5 mg/L %90'ı = 9.45 mg/L ve yazın en sıcakta ise 6.8 %90'ı = 6.1 mg/L olmalıdır.

Ancak en iyimser çalışmalar bile, Marmara Denizi üst su kütlelerinde bu oksijen değerlerini bulamamaktadır (T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, 2021).

Deşarjın gerçekleştirildiği Marmara Denizi Akdeniz kökenli alt su kütlelerinde ise tuzluluk %38-36 arasında değişim gösterirken, su sıcaklığı sürekli olarak 14.2°C sabittir (Okay ve ark. 2007).

Buna göre, fiilen “derin deniz deşarjı” adı altında deşarj yapılan derinlik aralığı esas alınacak olursa (47m- Akdeniz kökenli su kütleleri) bu oksijen değerlerinin, bu mevzuata göre 8.8 mg/L ile 5.5 mg/L aralığında değişmesi gerekmektedir (Genel Ölçümler 2.2 ile 0.91 mg/L aralığındadır) (T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, 2021).

Daha yalın bir anlatım ile SKKY suda çözünmüş oksijen miktarının, sıcaklık ve tuzluluğa bağlı olarak doygunluğun %90 fazla etkilenmemesi gereğini belirtmektedir, ancak deşarj yapılan su kütlelerinde, yapılan çalışmalara göre bu değerler zaten aşılmış durumdadır.

SÖZ KONUSU ŞARTLAR ALTINDA HÂLİHAZIRDA “DERİN DENİZ DEŞARJI” ADI ALTINDA YAPILAN UYGULAMANIN GERÇEKLEŞTİĞİ BÖLGEDE SKKY HÜKÜMLERİ ESAS ALINACAK OLURSA HİÇBİR SURETTE, HER HANGİ BİR ŞEKİLDE DEŞARJ YAPMA İMKANI BULUNMAMAKTADIR.

Bilindiği gibi Akdeniz kökenli su kütleleri Çanakkale Boğazı’ndan Marmara Denizi’ne giriş yaparken ancak bu giriş öncesi ihtiva ettiği kadar çözünmüş oksijen barındırmaktadır. Söz konusu su kütleleri Marmara Denizi’ne giriş yaptıktan sonra stabil bir arayüzey ve üst su kütleleri ile yalıtıldığından ek bir çözünmüş oksijen girişi mümkün değildir.

Kaybedilen miktar da oksidasyon sonucu yitirilen miktar olduğuna göre, Çanakkale Boğazı’ndan ortalama 3.5 mg/l çözünmüş oksijen içeriği ile giriş yapan bu kütlelerinin Marmara Denizi’nin yaklaşık 3/1 kesiminde neredeyse anoksik koşullara ulaşmasının sebebinin “son yıllarda artan kirlilik kaynakları” yerine, kirliliği sağlayan yöntemde, yani alt akıntının arıtılmamış ve/veya yeterli miktarda arıtılmamış atıklar için seyrelme ortamı olarak kullanılması uygulamasının sorgulanmasını gerektirmektedir.

Dolayısı ile raporda, bu bilgiler ışığında, “mevzuat açısından değerlendirme” eksik ve yanlı şekilde gerçekleştirilmiş olup, bu durum bilirkişi raporunu hatalı ve yetersiz hale getirmektedir.

Raporda söz konusu yönetmeliğin konu ile alakasız birçok maddesi ard arda sıralandığı halde, bu temel unsurun, “alıcı ortam” tanımının rapora eksik olarak yansıtılması gibi görmezden gelinmesi ve SKKY ortadayken hiçbir bilimsel dayanak sunulmadan aksi yönde görüş beyan edilmeye çalışılması, ciddi anlamda düşündürücü bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu nedenle oşinografi bilim dalında uzman yeni bir bilirkişi heyeti oluşturularak yeni bir rapor düzenlenmesini talep etmek zorunluluğu doğmuştur.

4-Bilirkişi raporunda yer alan "Alıcı Ortam Tercih Açısından Değerlendirme" bölümünde yer alan tespitler de son derece hatalı ve hukuka aykırı olup, bu değerlendirmelerin hiçbir surette kabulü mümkün değildir.

Bilirkişi raporunda yer alan "Alıcı Ortam Olarak Marmara Denizi değerlendirildiğinde; Karadeniz ile Ege Denizi arasında bulunan Marmara Denizi'nde sürekli büyük bir akış söz konusudur. Yoğun tuzlulukta olan Ege Denizi ile az tuzlulukta olan Karadeniz'in suyu ters akıntı olarak sürekli devir daim içerisindedir. Ergene Nehrine kıyas edilemeyecek oranda büyük akıntı söz konusudur." cümleleri bilimsel olmaktan uzak ve son derece hatalıdır.

Hele ki bu paragrafın devamında yer alan "Her nehrin deniz ile buluştuğu ve Ergene Nehri'nin de Ege Denizi'ne aktığı göz önüne alınmalıdır. Dolayısı ile Ergene Nehri yerine alıcı ortam olarak Marmara Denizinin seçilmesi bilimsel esaslar doğrultusunda uygun bir seçimdir" cümleleri de raporda yer alan değerlendirmelerin ne derece hatalı ve bilimsellikten uzak olduğunu ortaya koymaktadır.

Bilirkişi raporunda yer alan söz konusu değerlendirmelerin bilimsel ve kabul edilebilir hiç bir yönü bulunmamaktadır.

Bu kadar önemli ve ülkemiz için hayati bir konuda bilirkişi raporunun bu denli bilimsellikten uzak ve özensiz hazırlanması da son derece düşündürücü ve üzücüdür.

Ayrıca, yine rapor metinde yer alan "Ergene Havzasında alıcı ortam olarak Ergene Nehri bulunmaktadır. Söz konusu deniz ortamından öncesinde bölgede yer alan sanayi tesislerinden kaynaklı atıksular Ergene Nehrine deşarj edilmekteydi. Hali hazırda henüz Derin Deniz Deşarjı sistemine geçilmemiş Organize Sanayi Bölgeleri'nin atıksuyu halen Ergene Nehrine Deşarj edilmektedir. Alıcı ortamların belirlenmesinde en önemli kriter taşıma kapasitesidir." ibareleri de bu bilirkişilerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıklarının bir göstergesidir.

Şöyle ki;

a) "Ergene Havzasında alıcı ortam olarak Ergene Nehri bulunmaktadır." SKKY'ye göre Ergene nehri bir alıcı ortam değildir! Alıcı ortam özelliğini kaybettiği için söz konusu uygulamaya geçilmiştir, benzer uygulama Ergene Nehri'nde yapılmış ve bu alıcı ortam Dünya'nın sayılı kirli akarsuları haline getirilmiştir. Aynı uygulama ile Marmara Denizi de herhalde Dünya'nın en kirli iç denizi haline getirilmeye çalışılmaktadır.

b) "Söz konusu deniz ortamından öncesinde bölgede yer alan sanayi tesislerinden kaynaklı atıksular Ergene Nehrine deşarj edilmekteydi" cümlesinde; Ergene nehrine deşarjlar çok sayıda odaktan, Anayasa, çevre kanunu, SKKY hilafına, çoğu kaçak olarak ve çok odaklı olarak (çok noktadan) deşarj edilmiştir ve edilmektedir.

Bu cümle ile Ergene Nehri'ne yapılan deşarjlar ile Marmara Denizi'ne yapılan deşarjlar karşılaştırılmak isteniyor ise, bu adeta elma ile armudun karşılaştırılması anlamına gelmektedir ve hatalı bir karşılaştırmadır.

Bilirkişi heyeti bu afaki karşılaştırma ve bilimselliğin uzak tutumu ile adil yargılamaya adeta gölge düşürmektedir.

C) Raporda yer alan “Alıcı ortamların belirlenmesinde en önemli kriter taşıma kapasitesidir” ibaresi ile bilirkişi heyeti tarafından bilimsel verilere, SKKY ve yasal mevzuata aykırı olarak, alıcı ortamın büyüklüğü üzerinden yeni bir “alıcı ortam” tanımı yapılmıştır.

Daha bilimsel bir tanım ile söz konusu heyet “kalite” ve “kantite” olgularını birbirine karıştırmıştır.

Yine aynı metinde yer alan “Ergene Nehri'nin taşıma kapasitesinin çok üzerinde olması sebebiyle taşıma kapasitesi daha büyük olan Marmara Denizi'ne deşarj edilmesi düşünülmüştür” cümlesi de atıkların çevreye zararsız hale getirilmesinden çok, “daha büyük bir kovaya dökülmesi” şeklinde bir itiraf olarak kabul edilebilir.

Ergene Nehri mahvedilmiş, sıra Marmara Denizi'ne gelmiştir. Bu durum da bu davanın ne kadar haklı nedenler ile açıldığının açık ve net göstergesidir.

2872 sayılı Çevre kanununun 1. Maddesinde “bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasının sağlanması ve çevresel değerlerin ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü ve gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fiziki vb.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi sürecini” açık ve net bir şekilde belirtilmişken, bu denli kompleks ve bu yüzden artırılma imkanı bulunmayan söz konusu atıkların Marmara Denizi gibi bir deniz ortamına deşarjının sadece hacmi Ergene Nehri'nden daha büyük diye uygun görmeye çalışmak ve bunu savunmak gerçeğe aykırı ve bilimsellikten uzak olduğu gibi aynı zamanda (TCK madde 276) uyarınca suç teşkil etmektedir. Bilirkişiler hakkında suç duyurusunda bulunma hakkımızı da saklı tutmaktayız.

5-Bilirkişi raporunda yer alan Analiz sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerin hiçbir surette kabulü mümkün değildir.Kaldı ki, bilirkişi heyeti tarafından alınan anlık numune analiz sonuçlarının esas alınarak rapor düzenlenmesi deson derece hatalı,yasal mevzuata aykırı ve bilimsellikten uzaktır. Yasal mevzuat uyarınca alınan numunelerin anlık değil, kompozit numune olması gerekirken bilirkişi heyeti tarafından bu kurala uyulmaması raporu doğrudan hatalı hale getirmektedir.

Her ne kadar bilirkişi raporunda da belirtildiği gibi “anlık analiz” sonuçlarının bir bölümü limitlerin üzerinde olsa da, “anlık numune” alımının, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Su Kirliliği kontrolü Yönetmeliği ve bilimsel esaslara göre, davanın ana konusu olan “DERİN DENİZ DEŞARJI FAALİYETİNİN MARMARA DENİZİ'NDE TELAFİSİ MÜMKÜN OLMAYACAK ZARARLARA YOL AÇMASI” ile ilgili bilimsel dayanak oluşturmaktan çok uzak olduğu görülmektedir.

– Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, değişiklik ve ekler kapsamında, bu şartlar altında alınacak numunenin mutlaka “KOMPOZİT NUMUNE” olması gerektiği

belirtilmektedir.

Söz konusu kalıcı bir tesisin zaman ile sınırlı olmaksızın sürekli ve düzenli olarak atık deşarjıdır. Bir tesisin geçici ve/veya anlık olarak atıklarını ortama deşarj etmesi durumu değildir.

– Alınacak numune ancak “kompozit numune” olduğu takdirde mevzuatta belirtilen parametreler ile karşılaştırılabilir (bkz: SKKY değişiklik ekler ilgili tablolar).

Bilirkişi heyeti tarafından 27.05.2023 tarihinde alınan numuneler SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ NUMUNE ALMA VE ANALİZ METODLARI TEBLİĞİ hükümlerine aykırı olarak kompozit numune şeklinde değil, anlık numune şeklinde alınmış olup, numunelerin değerlendirmeye esas alınması mümkün değildir. Kompozit olmayan anlık numuneler her türlü manipölasyona açıktır!!!

Numune alma esasları SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ NUMUNE ALMA VE ANALİZ METODLARI TEBLİĞİ'nde detaylı bir biçimde düzelmiştir:

MADDE 5 – (1) Numune alma esasları aşağıda belirtilmiştir;

a) Numune alma şekilleri ve numune alma sıklığı, amaca ve numunenin alındığı kaynağa göre farklılıklar gösterir.

b) Belli bir zamanda ve belli bir yerden numune alındığında bu numune sadece o yeri ve zamanı temsil eder. Bununla beraber, bileşiminde zamanla büyük değişiklik göstermeyen kaynaklardan alınan numuneler, daha uzun bir zaman periyodunu veya daha büyük bir hacmi temsil eder. Kaynağın zamana bağlı olarak büyük ölçüde değiştığı durumlarda, uygun zaman aralıklarında alınan numuneler ayrı ayrı analiz edilirler. Böylece bu değişimin frekansı, süresi ve büyüklüğü belirlenir. Değişimlerin beklendiği zaman periyoduna göre numune alma aralığı seçilir. Bu aralık en az beş dakika en fazla bir saat olur.

c) Ani, özel, değişken veya düzensiz deşarjların ve işlemlerin olduğu tesislerde, bu tür deşarjların içinde bulunduğu periyodu temsil eden kompozit (karışık) numunelerin hazırlanması gerekir. Bu da evsel ve endüstriyel atık sularda belirli zaman aralıklarında atıksu debisi ile orantılı olarak alınan karışık numuneyi tanımlar. Zaman kompoziti terimi ile de tanımlanabilen bu numuneler arıtma tesisi tasarımında ve verimlilik tespitinde kullanılacak ortalama konsantrasyonların belirlenmesinde kullanılır. Çoğu tayinler için 24 saatlik kompozit numune standart kabul edilir. Ayrıca kompozit numune bir vardiyayı veya daha kısa bir zaman periyodunu ya da tam bir periyodik işlemi veya çevrimi temsil için uygundur. Kompozit numunelerde ölçülen parametrelerin değerleri Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde 2-24 saatlik kompozit numuneler için verilen standart değerlerle, mukayese edilir.

ç) Özelliklerinde ve miktarlarında zamanla değişim gösteren parametrelerin analizleri için kompozit numuneler kullanılmamalıdır. Bu gibi analizlerin, numune alma noktasında ve/veya ayrı ayrı toplanan numunelerde hemen yapılması gerekir.

d) Numune toplama ve saklama süresince mevcut koşullarda değişmeden kalan bileşenlerin analizi için zamana bağlı kompozit numuneler kullanılır.

e) Eğer numune alma sırasında bazı koruyucu maddeler ilave edilecekse, bunlar en başından numune kabına konur ve kompozit numune bu kaptaki hazırlanır.

f) Genişlik ve derinliğe bağlı olarak suyun bileşiminin çok değiştiği nehirlerde ve akarsularda, çok çeşitli ve ayrık atıksu akımlarının birlikte arıtılmasının önerildiği durumlarda, farklı numune alma noktalarından alınan numunelerin karışımının analizi gereklidir. Burada ortalama bileşimin veya toplam yükün belirlenmesi için nehirlerin enkesitleri üzerinde çeşitli noktalardan alınan numunelerin karışımı kullanılır. Bu tip numunelerin hazırlanması, bilinen bir derinlikten numune toplamak üzere özel bir araç gerektirir. Ancak, doğal su kütlelerinde çoğunlukla yerel değişimler toplam veya ortalama değerlerden çok daha önemli olduğu için numunelerin ayrı ayrı alınıp incelenmesi gerekir.

g) Şahit numune için, alınan numune ile aynı nitelikte numune hazırlanarak ilgili kişiye mühürlü olarak teslim edilir. Tutanağın bu bölümüne örnekleme noktasını temsilen kaç adet numune alındığı ve kaç adedinin şahit numune olarak teslim edildiği yazılır. Ayrıca süreye bağlı değişebilecek parametreler açısından ne kadar süre içinde analiz edilmesi gerektiği de belirtilir.

Numune saklama ilkeleri

MADDE 6 – (1) Sulardan alınan numunelere uygulanacak saklama metodları aşağıdaki ilkelere göre yapılır:

a) Numune alma metodu, laboratuvara kolayca taşınabilecek kadar ve analiz için yeterli hacimde ve laboratuvarda istenen amaç için kullanılacak temsil yeteneğine sahip numune elde etmeyi sağlayacak şekilde seçilir.

b) Numunenin testten önceki bileşimi bozulmayacak şekilde laboratuvara getirilir. Mevcut koşullarda alınan numuneyi gerçekçi bir şekilde temsil eden numunelerin, laboratuvara ulaşmadan önce taşıdığı özellikleri kaybetmemesine ve alınıp taşınması esnasında kirlenmemesine özen gösterilir.

c) Numunelerin alındığı ve saklandığı kaplar özenle seçilir. Ölçümü yapılacak numune bileşeninin, numune kabı ile reaksiyon vermesi istenmediğinden, numuneyi cam veya plastik kaplarda taşıyıp saklamak gereklidir. Mikrobiyolojik analizlerde numune alma kapları, özellikle otoklav gibi cihazlarla ısı ile steril hale getirilerek koyu renkli cam şişe kullanılır.

ç) Toplanan her bir numune için, numune şişesi veya kabı üzerinde gerekli açıklamaların yazılacağı ve bu Tebliğin Ek-2'sinde örneği verilen bir etiket konulur. Numunenin daha sonra laboratuvara getirildiğinde kolayca tanınabilmesi için, numuneyi alanın adı, alındığı tarih ve saat, numunenin alındığı yer ve bunlar gibi gerekli hususlar etiket

üzerine kaydedilir.

d) Bu Tebliğin Ek-3'ünde belirtilen numune alma tutanağı numune alınması sırasında doldurulmalı ve imza altına alınmalıdır. Tutanakta numunenin alındığı yer, tarih, saat, alınış şekli, arazide ölçülen parametreler, koordinatlar, hava sıcaklığı ve durumu, alınış amacı, şahit numunenin istenip istenmediği hususlarını içerecek şekilde düzenlenir. Tüm numune alımlarında bu tutanak kullanılır. Tutanaklar, iç izleme yapmak üzere alınan numuneler için numuneyi alan ve tesis yetkilisi olmak üzere en az iki kişi tarafından; (Değişik ibare:RG-16/12/2022-32045) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü gözetiminde denetim, çevresel izin ve doğrulama analizleri için alınan numunelerde ise tesis yetkilisi veya sorumlusu dahil olmak üzere en az üç kişi tarafından imza altına alınır.

e) Yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar yukarıda belirtilen esaslara uyarlar.

f) Kendi iç izlemelerini yapan tesis laboratuvarlarınınca alınan numuneler hariç olmak üzere her türlü numunenin mühürlenmesi esastır.

g) Tesis sahiplerinin şahit numune alınmasını talep ettiği durumda bu numune esas numune ile aynı koruma koşulları altına alınır ve eş zamanlı olarak Bakanlıkça yetki verilen laboratuvarlara tesis sahibi tarafından gönderilir. Esas numune ile şahit numune raporlarında uyumsuzluk olduğu durumlarda tesisten yeni bir numune alınır ve (Değişik ibare:RG-16/12/2022-32045)Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Referans Laboratuvarına gönderilir. Bu numuneye ikinci bir şahit numune alınmaz.

ğ) Dağıtım sistemlerinden numune alınmadan önce, temin edilecek suyun kalitesini iyi temsil eden bir numune olması için, numune almadan önce su hattı bir süre akıtılır ve suyun aktığı borunun çapı, uzunluğu ve akış hızı kaydedilir.

h) Klorlanmış sulardan numune alırken serbest kloru nötralize etmek için tiyosülfath şişeler kullanılır.

ı) Alınacak numune ile numune kabının 2–3 defa çalkalanıp dökülmesi gerekir. İçlerinde birikimlerin ve biyolojik büyümelerin oluşmasını önlemek için numune alma araç gereçleri ve şişeleri her gün temizlenir.

i) Numune alındıktan sonra, şişenin ağzı kapakla kapatılır, kapak ile suyun üst yüzeyi arasında hava kalmaması sağlanır. Mikrobiyolojik analizler için numune alındıktan sonra numune şişesinin 1/10 luk kısmı boş bırakılır.

j) İstenen analizin türüne göre her bir numune ayrı saklama ve koruma işlemine tabi tutulur. Çoğunlukla, volümetrik veya gravimetrik testlerde girişim yapmayan, az miktardaki bulanıklığın suda bulunmasına müsaade edilir. Suda az miktarda bulanıklık ve askıda katı madde mevcut olduğunda, numune filtre edilemez.

k) Basınç altında toplanmış ve halen basınç altında bulunan sıcak numuneler laboratuvarında soğutulur.

(2) Alınan numunelerde kullanılan koruma maddeleri çoğunlukla numune ile reaksiyona gireceğinden analizler derhal yapılır. Numuneler eğer bir gün içerisinde analiz edilecekse, düşük sıcaklıklarda (+4°C) saklama en iyi yöntemdir. Yapılacak tayin ile girişim yapmıyorsa kimyasal koruma maddeleri kullanılabilir.

(3) Özellikle arıtma tesislerinin çıkışlarında bulunması gereken kompozit numune alma cihazlarının soğutma özellikli olması zorunludur.

Numunelerin miktarı ve numune kaplarının özellikleri

MADDE 7 – (1) Fiziksel ve kimyasal analizler için TS EN ISO 5667-3 standardında belirtilen numune hacimleri ve uygun numune kapları kullanılır. Aynı numune kimyasal, mikrobiyolojik ve mikroskopik tayinler için kullanılamaz. Yapılacak analize uygun numune kapları kullanılır. Mikrobiyolojik numune kapları sıcaklık veya radyasyonla steril edilmiş cam veya plastik malzemeden üretilmiş olabilir. Genelde en az 500 ml su numunesi Toplam Koliform ve Fekal Koliform analizleri için yeterli olsa da mutlaka numunelerin gönderileceği laboratuvarın numune kabul kriterlerinde belirtilen miktarların bilinmesi gerekir.

Numune koruma teknikleri

MADDE 8 – (1) Numune toplandıktan sonra en kısa süre içinde analizi yapılır. pH, sıcaklık, oksijen ve iletkenlik parametrelerinin analizleri arazide ve yerinde hemen yapılır. Numunenin toplanması ve analiz edilmesi arasında ne kadar süre geçmesine müsaade edilebileceği, numunenin karakterine, yapılacak analizlere ve saklama koşullarına bağlıdır. Mikrobiyolojik analiz parametreleri 24 saat (5±3) °C de saklanır. Bu sürede numuneler kesinlikle dondurulmaz. Koruma maddeleri kullanıldıklarında, önceden numune kabına konulur ve toplanan bütün numuneler ile iyice karışmaları sağlanır. Yapılacak tayine göre numune koruma ve saklama metodları seçilir. Koruma ve saklama metodları genellikle pH kontrolü, kimyasal madde ilavesi, soğutma ve dondurma işlemlerinden ibarettir. Numune koruma ve saklama metodu olarak, TS EN ISO 5667-3 Mart 2007 “Su Kalitesi-Numune Alma-Bölüm 3: Su Numunelerinin Muhafaza, Taşıma ve Depolanması İçin Kılavuz” standardı kullanılır.

Atıksu analizleri için numune alma esasları

MADDE 9 – (1) Atık su analizleri için genellikle zamana bağlı kompozit numune hazırlanır. Endüstri atık suları zaman içerisinde gerek debi gerekse bileşim yönünden çok büyük değişiklikler gösterebildiği için numune alınırken bu durum dikkate alınır. Bazen de çeşitli ünitelerden veya çeşitli zamanlarda alınan suların karıştırılması, numune alma yeri ve anında ölçülen debi ile orantılı olarak yapılır, alınan sular bir kaptaki karıştırılarak bu karışımdan numune alınıp analiz edilir.

(2) Endüstri atık sularının saklanması, atık suda bulunan maddelerin birbirleri ile reaksiyon verebileceği dikkate alınır. Böylece atık suyun kimyasal ve fiziksel özelliklerinde büyük değişiklikler olabilir. Değişik işlemlerden alınan sular ayrı ayrı

saklanır ve analiz yapılmadan hemen önce kompozit hazırlanır."

– Ölçümlerde esas olarak SKKY değışiklik ekler Tablo 19 ve Tablo 20.6 esas alınacaktır, ancak sisteme sanayinin yanı sıra evsel atıklar da girdiğinden (sanayi kompleksliğı + evsel komplekslik) ve amaç alıcı ortama verilecek zarar bağlamında inceleneceğinden, Tablo 20.11 kriterleri de (bkz: tablo içindeki açıklamalar) esas alınmak zorundadır.

Ayrıca, Deşarjın yapıldığı bölge rekreasyonel olarak kullanıldığından ve Cum.Başk. Kararnamesi ile Marmara Denizi özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edildiğinden (04.11.2021 tarihli ve 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı) bunun da dikkate alınarak Tablo 4. (Deniz suyunun genel kalite kriterleri) yani alıcı ortam parametrelerine uyumunun da değerlendirilmesi konusu gündeme gelmektedir.

– Ayrıca elde “alıcı ortam” parametreleri ve “kompozit numune” parametreleri olmadan yapılan ve/veya yapılacak herhangi bir deşarjın “alıcı ortama” vereceğı zarar ve bu zararın Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarında açıkça belirtilen “kümülatif etkisinin” hesaplanabilmesi teknik olarak mümkün değildir.

Bu şartlar altında davanın ana konusu olan söz konusu uygulamanın Marmara Denizi’ne telafisi mümkün olmayacak zararlara sebep olacağı veya olmayacağı konusunda sağlıklı bir bilimsel değerlendirme yapılması da mümkün değildir.

Yine her ne kadar söz konusu analiz raporları içerisindeki parametreler amaca tamamen ters olsa da, bazı parametreler bazında aykırılıklar da söz konusudur. Şöyle ki;

– Analiz tekniklerinde referans alınan ve LOD (Limit of Detection)değerleri bağlamında temel alınan unsurlar bulunmaktadır. Bunların en önemlileri sıcaklık ve elektriksel geçirgenlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle bu parametrelerin ileriki analizlerin korelasyonları için in-situ (yerinde) ve doğru bir şekilde ölçülmesi gerekmektedir. Sıcaklık başta pH ve gazların çözünürlüğü (elektriksel geçirgenlik ile birlikte) olmak üzere birçok parametreyi direkt olarak etkilemektedir. Bu yüzden başta pH ve çözünürlük olmak üzere, birçok parametre ölçümün yapıldığı andaki referans sıcaklık ve elektriksel geçirgenlik değerleri ile birlikte verilir.

Örnek olarak elektriksel geçirgenlik bağlamında hesaplanan tuzluluk (salinite) arttıkça ve sıcaklık arttıkça çözülmüş gazların sıvıdaki konsantrasyonlarında düşüş gözlenir, bu tek bir parametreye (sıcaklık veya elektriksel geçirgenlik) veya her iki parametrenin korelasyonuna bağlı olarak, ters orantılı olarak değışim gösterir. Yani bir değıer arttıkça, diğeri düşer.

Yine aynı şekilde sıcaklık direkt olarak pH değerine de etki eden bir parametredir. pH da çoğı analiz sonucunun hesaplanmasında ana faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu parametreler bazında korelasyon yapılması, analiz sonuçlarının hesaplanması/nümerik hale getirilmesi bu değışkenler bazında ciddi değışikliklere sebep olur.

Ancak, bilirkişilerce ölçümlerin yapıldığı anki kartlarda (02252, 02254 ve 02255),

elektriksel geçirgenlik (İletkenlik-Konduktivite) üzerinden yapılan salinite hesaplamalarında numune suyunun yoğunlukları (sigmaT değeri) eksi değerlerde çıkmaktadır! Böyle bir durumun olması mümkün değildir!

Diğer kartlarda yer alan değerlerin hesaplamasında da eksi değer olmamasına rağmen, yoğunluk 1.58 ve 0.49 dur ki bu da atıksu için anormal değerlere tekabül eder.

Velev ki bu ölçüm sonuçlarının doğru olduğunu farz edelim! Davalı Ergene Derin Deniz A.Ş. Davaya cevap dilekçesinde “Arıtma tesislerinde antıldıktan sonra denize deşarj edilecek arıtılmış suyun iletkenlik değeri 3.000- 5.000 mikrosimens-ohm iken deşarj noktasındaki iletkenlik değeri 37.000-42.000 mikrosimens-ohm aralığındadır.” Şeklinde beyanda bulunmuştur. Örneklemin yapıldığı atıksuların bu değer ile uzaktan yakından alakası bulunmamaktadır!

Bu bağlamda;

1- Davalının iddia ettiği gibi “Derin Deniz Deşarjı yapılmasının sebebi” ve “arıtıldığı iddia edilen atıksuyun tuzlu olması ve bunun giderilememesi dolayısı ile Derin Deniz Deşarjı yapılma zarureti” ölçümü yapılmış söz konusu parametreler ile tamamen ortadan kalkmaktadır!

Buna göre;

a) Ya tuzluluk ile ilgili davalı tarafından sarf edilen söylemler gerçeği yansıtmamakta, farklı unsurları örtmek için bu söylem kullanılmaktadır!

b) Ya da yapılan ölçümler gerçeği yansıtmamaktadır!

c) Öyle bir olasılık söz konusu olamaz ama ikisinin de haklı olduğunu varsaysak(!) O durumda Derin Deniz Deşarjının bir anlamı kalmamaktadır. Çünkü bu kadar az yoğunlukta (olamayacak yoğunlukta) bir sıvıyı denize hangi noktadan deşarj ederseniz edin, çok düşük yoğunluğundan dolayı büyük bir hızla şamandıra gibi yüze çıkacaktır! O halde DDD yolu ile atıkları 47 m derinliğe basmanın anlamı ne olacaktır?

Özetle, Analiz sonuçları adı altında verilen değerler gerçeği yansıtmamakta, söz konusu rapor bu yanlış analiz sonuçları üzerine bina edilmektedir. Raporu alıcı ortam kapasitesi ile ilgili hiçbir parametreye değinilmemesi de raporu bilimsellik, gerçeklik ve tarafsızlıktan uzak hale getirmekte olup, bilirkişi heyeti raporunun huzurdaki davada verilecek hükme esas alınması ve kabulü hiçbir surette mümkün değildir.

Her ne kadar Mahkemenizce bilirkişi heyetine numune alım işleminin tamamlanması ve yerinde inceleme yapılması konusunda yetki verilmiş ise de, bilirkişi heyeti tarafından 27.05.2023 tarihinde yapılan numune alım işlemi usulüne uygun şekilde yapılmamış olup, yapılan numune alım işleminin neticesinden herhangi bir bilimsel veri elde etmek mümkün değildir.

6-Huzurdaki davada etkin ve adil bir yargılama yapılması gerekmektedir.

Huzurdaki dava konusu uyuşmazlığın aydınlatılabilmesi bakımından Marmara Denizi'nin

davalı şirketin derin deniz deşarjı faaliyetleri kapsamında alıcı ortam olma kapasitesine sahip olup olmadığının öncelikle ve mutlaka belirlenmesi gerekmektedir.

Huzurdaki davanın konusu, davalı şirketin faaliyetlerinin yasal mevzuata aykırı olup olmadığının tespit edilmesi noktasında toplansa da, esasen bu hususun sağlıklı bir biçimde tespit edilebilmesi için, öncelikle Marmara Denizi'nin başta davalı şirketin derin deniz deşarjı faaliyetleri ile diğer tüm deşarj faaliyetleri bakımından alıcı ortam olarak kullanılıp kullanılmayacağına, yani Marmara Denizi'nin alıcı ortam olma kapasitesinin olup olmadığının tespit edilebilmesi gerekmektedir.

Marmara Denizi 04.11.2021 tarihli ve 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiş olup, ilgili Kararnamenin 5. maddesi uyarınca "**Marmara Denizi ve Adalar Özel Koruma Çevre Bölgesi'nde noktasal ve/veya yayılı atık su deşarjları debisine bakılmaksızın deşarj standartları sağlanarak yapılır.**"

Marmara Denizi'nin Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edildiğinden, Marmara Denizi'ne yapılacak tüm deşarjların mevzuatta belirtilen tüm standartlara uygun olarak yapılması gerekmektedir. Bu nedenle Marmara Denizi'ne deşarj yapılabilmesi için, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca hem Marmara Denizi suyunun mevzuatta öngörülen genel kalite kriterlerine uygun olması, hem de Marmara Denizi'ne deşarj edilen endüstriyel atık suların yasal parametrelere uygun olması gerekmektedir.

Daha önce de tarafımızca bu husus vurgulanmış ve Marmara Denizi'nin alıcı ortam kapasitesine sahip olup olmadığının, huzurdaki dava bakımından elzem olduğu ve öncelikle Marmara Denizi ortamında inceleme yapılması gerektiği tarafımızca talep edilmesine karşın, mahkemece bu yöndeki taleplerimiz konunun idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle reddedilmiştir.

Sadece deşarj edilen atıksularda yapılan inceleme ve analizler dava konusu uyuşmazlığın aydınlatılması bakımından yetersiz olup, Marmara Denizi'nin bilimsel olarak ve yasal mevzuat uyarınca alıcı ortam olarak kullanılıp kullanılmayacağına tespit ve değerlendirilmesi, oşinografi bilim dalında ve bu bilim dalına ait disiplinlerde uzman, akademik yeterliliğe sahip kişilerce yapılabilir.

Aksi takdirde, huzurdaki davada etkin ve adil bir yargılama yapıldığından söz edilmesi de mümkün olmayacaktır.

Bilirkişi heyetinde yer alan bilirkişilerden hiçbirinin uzmanlık dalları oşinografi olmadığı halde, bilirkişilerin Marmara Denizi'nin alıcı ortam olarak kullanılmasının uygun bir seçim olduğu yönünde adeta ahkam kesmesi kabul edilemez.

NETİCE VE TALEP : Yukarıda açıklanan nedenlerle, 06.08.2023 tarihli bilimsellikten uzak, hatalı ve hukuka aykırı bilirkişiraporuna itiraz eder, oşinografi bilim dalında uzman

bilirkişilerden oluşturulacak yeni bir bilirkişi heyetinden yeni bir rapor alınmasını, bu mümkün değil ise aynı bilirkişi heyetinden ek rapor alınarak numune alma işleminin tekrar edilmesini ve usulüne uygun şekilde yapılmasını, saygılarımızla talep ederiz. **01.09.2023**

DAVACI VEKİLİ
Av. A. Elif LOKUM